

שומרים על דו־קיום בין הטבע לאדם בישראל

צילום קובי קלמנוביץ

מדינת ישראל מתפתחת בקצב מהיר והשטחים הפתוחים שבה הופכים לאזורים מיושבים כל העת, על חשבון הטבע והנוף. כתוצאה מכך גדל החיכוך בינינו, בני האדם, ובין הטבע. רשות הטבע והגנים עוסקת באופן יומיומי במציאת פתרונות שיאפשרו הן לאדם והן לטבע להמשיך להתקיים זה לצד זה. נקודת חיכוך אחת יורדת אלינו בכל סתיו דווקא מהשמים. עשרות אלפי שקנאים שמוצאם באירופה ובמערב אסיה עוברים בשמי ישראל מדי סתיו בדרכם דרומה אל אפריקה, כדי לשהות בה בחודשי החורף. עופות כבדים אלה חייבים לעצור במהלך הנדידה לאכול, כדי שיוכלו לסיים את המסע הארוך שלהם בהצלחה. בעבר נהנו השקנאים, שעברו בישראל במהלך נדידתם, משפע דגה באגם החולה ובביצות מישור החוף, ששימשו להם כתחנות "תדלוק" אחרונות לפני חציית המדבר דרומה. ואולם, בעשורים האחרונים יובשו או הצטמצמו מרבית מקווי המים הטבעיים בתחומי ישראל, והשקנאים נאלצו למצוא את המזון הדרוש להם להמשך הנדידה בבריכות הדגים המסחריות, שבהן מגדלים חקלאים דגים למאכל, וגרמו לנזקים כלכליים עצומים. נקודת החיכוך ברורה: החקלאים רוצים שהשקנאים לא יאכלו מבריכות הדגים ואילו השקנאים חייבים לאכול כדי שיהיו מסוגלים להמשיך במסע. אם תימנע מהשקנאים היכולת לאכול בישראל הם ישהו את נדידתם דרומה ויישארו בישראל בכל תקופת החורף, דבר העלול להסב נזקים עצומים אף יותר למגדלי הדגים. רשות הטבע והגנים יזמה פתרון שיסייע הן לשקנאים והן למגדלי הדגים: בשיתוף פעולה עם אגף הדיג של משרד החקלאות, עם ארגון מגדלי הדגים ועם מרכז הצפרות של החברה להגנת הטבע, הרשות מאכלסת דגים חסרי ערך מסחרי בבריכה מיוחדת בצפון הארץ, בשמורת הטבע החולה, והדגים האלה עומדים לרשותם של השקנאים. מהצפון השקנאים ממשיכים במעופם דרומה וחולפים מעל מישור החוף. גם שם, בזכות שיתוף פעולה בין מגדלי הדגים בעמק חפר לרשות הטבע והגנים, הם נהנים ממאגר נוסף המאוכלס בדגיגים שנועדו רק להם. אני מאמין שפתרון זה, של אספקת מקורות מזון החיוניים לשקנאים במהלך הנדידה דרומה, יסייע לשמור הן על השקנאים והן על ביטחונם הכלכלי של מגדלי הדגים.

שבוע המורשת הלאומי

בחג החנוכה נקיים עם המועצה לשימור אתרים ועם רשות העתיקות, את שבוע המורשת הלאומי שנועד להעצים את השמירה על אתרי המורשת שלנו. במהלך השבוע הזה יתקיימו פעילויות בגנים הלאומיים, שבהן נלמד איך תהליך השימור נעשה וכמה חשוב להתמיד בו. במקביל לאירועים שלנו יתקיימו גם פעילויות באתרים של המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל ושל רשות העתיקות. בשבוע הזה נדאג לשלב בין הטבע היפה והמורשת החשובה ובין פעילות מעניינת לכלל המשפחה! אנו מחכים לכם.

נצא לטייל דווקא בחורף

החורף הוא תקופה נהדרת לטייל בישראל - מזג האוויר נוח בדרך כלל, זרימות המים מרהיבות והצמחייה מתחדשת. אני מזמין אתכם לבקר דווקא כעת בשמורות הטבע ובגנים הלאומיים, ולקוות איתי שהשנה יהיה לנו חורף גשום ומבורך.

להתראות בשבילים (המסומנים...)

שואל גולדשטיין

מנכ"ל רשות הטבע והגנים